

Nationaal Archief
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Nummer Toegang: 2.08.05.20

**Inventaris van de verbaalarchieven van het
Ministerie van Financiën: Afdeling Accijnsen, 1934-
1935**

Versie: 11-01-2022

Centrale Archief Selectiedienst

Nationaal Archief, Den Haag 1995

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
Administratie der Directe Belastingen, Invoerrechten en Accijnzen, 1831-1926 en de	
Administratie der Belastingen, 1926-1935.....	7
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	7
De verwerving van het archief.....	8
Inhoud en structuur van het archief.....	9
Verantwoording van de bewerking.....	9
Ordering van het archief.....	9
Wijze van raadplegen van het verbaalarchief.....	9
Verwant materiaal.....	11
Beschikbaarheid van kopieën.....	11
Verwante archieven.....	11
 Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	 13
 Bijlagen.....	 15
Naamlijst van de ministers van Financiën.....	15

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Ministerie van Financiën: Afdeling Accijnsen

Archiefbloknummer:

F25520

Omvang:

56 inventarisnummer(s)6,00 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands.

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Ministerie van Financiën / Afdeling Accijnsen, , 1934-1935

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Het archief maakt deel uit van de 2e Afdeling van het Ministerie van Financiën. Het bevat resoluties (besluiten) en ingekomen stukken van de Administratie der Belastingen (Afdeling Accijnsen) over de periode 1934-1935.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Ministerie van Financiën: Afdeling Accijnsen, nummer toegang 2.08.05.20, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Financiën / Accijnsen, 1934-1935, 2.08.05.20, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

ADMINISTRATIE DER DIRECTE BELASTINGEN, INVOERRECHTEN EN ACCIJNZEN, 1831-1926 EN DE ADMINISTRATIE DER BELASTINGEN, 1926-1935

Bij deze administratie berustte de uitvoering van wetten en instructies betreffende de directe belastingen, de rechten verschuldigd bij in- en uitvoer en de accijnsheffing. Men voerde het bestuur over de diensten, die belast waren met de inning van deze belastingen. In grote lijnen betreft het de volgende belastingen:

- Directe belastingen: patentrecht, recht op de mijnen, grond-, personele -, later, inkomsten-, vermogens-, gemeentefonds-, motorrijtuigenbelasting etc.
- Invoerrechten en accijnzen: belastingen op de in-, uit- en doorvoer; waarborg en gouden en zilveren werken; vuur-, ton- en bakengelden; scheepsmetingen en afgifte van zeebrieven; regelingen ten aanzien van de Rijn-, Maas- en Scheldevaart; statistieken van handel en scheepvaart; accijnzen ten aanzien van suiker, zout, tabak, wijn, bier, gedistilleerd, geslacht vlees etc; omzetbelasting; rijwielbelasting.

Deze administratie werd in 1926 samengevoegd met die van de Indirecte Belastingen tot één centrale Administratie der Belastingen. De Afdeling Comptabiliteit werd in verband met het totstandkomen van de Comptabiliteitswet in 1930 afgesplitst en werd belast met de financiële verificatie en verantwoording van het gehele departement van Financiën.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

Gedurende de gehele periode hebben de afdelingen en administraties van het ministerie hun archivalia in beginsel geordend tot één centraal verbaalarchief, waarbij de besluiten van de minister chronologisch geordend werden op datum van afdoening. Enkele afdelingen hebben echter uit praktische overwegingen gemeend deze centrale ordening te moeten verlaten. Hun stukken werden, na gelicht te zijn uit het verbaalarchief, geordend tot dossiers en bundels op onderwerp. Door deze opsplitsing waren tot 1995 de volgende bestanddelen te onderscheiden:

1. Het openbare verbaalarchief, chronologisch geordend op datum van afdoening, 1831-1935. Omvang 1245 meter.
2. Het kabinet/geheime verbaalarchief, chronologisch geordend op datum van afdoening, 1831-1940. Omvang 38 meter.
3. Het dossierarchief over de periode 1831-1918, dat voornamelijk bestaat uit dossiers van het Generaal Secretariaat, de Administraties van de Generale Thesaurie en van 's-Rijks Uitgaven, de Afdeling Posterijen en de Afdeling Telegrafie. Voorts bestaat dit archief nog uit een aantal losse items van de "belastingafdelingen" (Rijnvaart, handelstraktaten, Ambulante Recherche, Algemeen Zegelkantoor etc). De inventaris op dit bestand, omvang 55 meter, is vervallen, thans is het 2.08.41.
4. Het dossierarchief over de periode 1919-1940, dat voornamelijk bestaat uit dossiers van het Secretariaat, de Thesaurie, het Kabinet en voorts enige commissiearchieven. Toegankelijk met behulp van inventaris 2.08.41. Omvang 145 meter.
5. Het dossierarchief van de Afdeling Pensioenen over de periode (1860) 1904-1933, waarin tevens opgenomen het archief van het Bemiddelingsbureau Wachtgelders 1922-1932. Zie inventaris 2.08.35.01. Omvang 8 meter.
6. Het archief van de Afdeling Erediensten over de periode 1871-1940. Zie inventaris 2.08.13. Omvang 40 meter.
7. De archivalia van de Afdeling Domeinen, die onderverdeeld zijn in de perioden 1823-1868 (hierin tevens de periode 1823-1840 van het Amortisatie Syndicaat), 1869-1913 en 1914-1944. Zie de inventarissen 2.08.16 t/m 21 en 2.08.34.
8. De archivalia van de Afdeling Rijksgebouwen (1922-1940) zijn geheel geïncorporeerd in het archief van de Rijksgebouwendienst. Dit archief berust nog bij de Rijksgebouwendienst.

9. Het archief van de Afdeling Kadaster is in vroeger dagen grotendeels illegaal door het ministerie van Financiën vernietigd.

Het probleem bij het openbaar verbaalarchief was echter, dat het afsplitsen van stukken naar afdelingsarchieven geenszins consequent is geschied, waardoor het kan voorkomen, dat men in bepaalde perioden nog ruimschoots stukken in het verbaal aantreft, die in een latere fase tot een dossier zijn gevormd. Wel kan gezegd worden, dat het merendeel en daarmee tevens de meer belangrijke archivalia van het Secretariaat, de Thesaurie, de Rijksuitgaven en van de afdelingen Posterijen en Telegrafie uit het verbaal verwijderd zijn. Het openbaar verbaal bestond aldus voornamelijk uit archivalia afkomstig van de "belastingafdelingen" van het Ministerie.

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

De rechtstitel is (nog) onbekend

Inhoud en structuur van het archief

VERANTWOORDING VAN DE BEWERKING

Teneinde een beter overzicht te krijgen van hetgeen van de verschillende afdelingen van het ministerie in het openbaar verbaal bewaard is gebleven, is deze grote serie in 1994 en 1995 gesplitst in series verbalen per afdeling. Daarmee is bereikt dat de stukken van één afdeling gemakkelijker te raadplegen zijn. Bovendien is daarmee duidelijker gemaakt dat van bepaalde afdelingen bijna niets is bewaard gebleven.

ORDENING VAN HET ARCHIEF

WIJZE VAN RAADPLEGEN VAN HET VERBAALARCHIEF.

Blijkens de agenda's is het ministerie na de samenvoeging in 1831 pas op 1 januari 1833 begonnen met de vorming van een centraal verbaalarchief (dit gaat voor het geheim archief niet op). Feitelijk heeft dit niet veel betekenis, aangezien alle stukken van het Secretariaat, de Thesaurie en de Rijksuitgaven over 1831-1832 in het dossierarchief zijn opgenomen. In verband met de overdracht rond 1905 van het oude ministeriearchief naar het Algemeen Rijksarchief, is de cesuur op 1830/1831 aangebracht, zodat het archief op 1 januari 1831 aanvangt in plaats van in september 1831.

Bij het openbaar verbaal is tot 1920 dagelijks een agenda van afgedane stukken gevoegd. Per afdeling wordt hierin aantekening gehouden over de herkomst en de inhoud van het stuk en wordt kortelings de strekking van de beschikking omschreven. Na 1920 is een numerieke lijst van het aantal beschikkingen bijgevoegd met aanduiding van de behandelende afdeling. Bovendien zijn er vanaf 1914 per afdeling de z.g. rubriekenlijsten: dagelijkse nummerlijsten van de beschikkingen met verwijzing naar de indexrubrieken.

De per jaar samengestelde alfabetische indices van het Ministerie van Financiën beslaan de periode 1831-1935 en zijn onderverdeeld naar de volgende administraties en afdelingen:

1. Generaal Secretariaat, 1831-1913; (Kabinet en) Secretarie, 1913-1935; Administratie van 's-Rijks Uitgaven, 1831-1869; Administratie van de Generale Thesaurie, 1831-1923; Afdeling Pensioenen, 1904-1933; Bemiddelingsbureau Wachtgelders, 1923-1933. De Generale Thesaurie is per 21 maart 1923 een eigen index gaan voeren (zie inv.nrs. 9027-9067: agenda's, indices en klappers).
2. Administratie der Directe Belastingen, In- en Uitgaande Rechten en Accijnzen, 1831-1878; Administratie der Directe Belastingen, Invoerrechten en Accijnzen, 1879-1926; Administratie der Belastingen (uitgezonderd de indirecte belastingen), 1926-1935; Afdeling Personeel, 1831-1935; Afdeling Rijksgebouwen, 1922-1935; Afdeling Comptabiliteit, 1930-1935.
3. Registratie en Loterijen, 1831-1863; Registratie (en Domeinen), 1864-1873; Registratie, 1874-1893; Administratie van de Registratie, Hypotheken en het Kadaster, 1894-1926; Afdeling Indirecte Belastingen van de Administratie der Belastingen, 1926-1935; Afdeling Kadaster, 1926-1929; Afdeling Hypotheken en Kadaster, 1930-1935.
4. Afdeling Posterijen, 1831-1877.

De afdelingen van het ministerie hebben bij het samenstellen van de indices in de loop van ruim honderd jaar een sterk wisselend aantal indexrubrieken gebruikt, waardoor het soms moeilijk is te bepalen in welke rubriek een bepaalde categorie stukken wordt vermeld. Om dit te ondervangen is van iedere index een alfabetische rubriekenlijst met klapper over de gehele periode 1831-1935 gemaakt, die de jaren vermeldt waarin een bepaalde rubriek in de index voorkomt. Het betreft de inventarissen onder nummer:

- 2.08.09 Hoofdenlijst en klapper Secretariaat, Thesaurie etc,
- 2.08.10 Hoofdenlijst en klapper Directe Belastingen,

- 2.08.11 Hoofdenlijst en klapper Indirecte Belastingen,
- 2.08.12 Hoofdenlijst en klapper Posterijen (1831-1877).

Bij een onderzoek zal men eerst moeten bepalen tot de competentie van welke afdeling of administratie een bepaalde zaak behoorde. In de betreffende indexrubriek in de index vindt men alle stukken omschreven, die in dat jaar over een bepaalde kwestie zijn behandeld met een verwijzing naar de afdoeningsdatum en het nummer.

Heeft men deze datum en nummer gevonden, dan kan men via de agenda's nagaan welke afdeling dit stuk heeft behandeld. Zo het niet is vernietigd, zal dat stuk in het verbaal van de betreffende afdeling te vinden zijn.

Men dient zich wel te realiseren, dat niet ieder archiefstuk bewaard is gebleven: bepaalde categorieën stukken zijn deels of geheel uit het verbaalarchief vernietigd of zijn ondergebracht in een dossier. In c. 90% van de gevallen is dat aangetekend in de agenda, of staat dat vermeld op een verwijsbriefje, die bij de agenda's zijn gevoegd.

Naast de index hebben de afdelingen tevens klappers op namen aangelegd, die direct verwijst naar de afdoeningsdatum. Tevens zijn er bijzondere namenklappers (gratificaties, op namen van N.V.'s, op salarisinhoudingen etc) bijgehouden.

Verwant materiaal**BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN**

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

VERWANTE ARCHIEVEN

Voor een algemene inleiding op de archieven van het Ministerie van Financieën zie toegang 2.08.05.01 Inventaris van de agenda's en eigentijdse toegangen op het openbaar verbaal archief van het Ministerie van Financiën, 1831-1935.

**BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN
ARCHIEFBESTANDDELEN**

1-56	Resoluties (besluiten) en ingekomen stukken van de Administratie der Belastingen van het Ministerie van Financiën (Afdeling Accijnsen), 1934 juni 16 - 1935 december 31.	56 pakken
1	1934 juni 16-23	
2	1934 juni 25-30	
3	1934 juli 2-9	
4	1934 juli 10-19	
5	1934 juli 20-27	
6	1934 juli 28 - augustus 2	
7	1934 augustus 3-10	
8	1934 augustus 11-17	
9	1934 augustus 18-24	
10	1934 augustus 25 - september 5	
11	1934 september 6-15	
12	1934 september 17-25	
13	1934 september 26 - oktober 4	
14	1934 oktober 5-16	
15	1934 oktober 17-27	
16	1934 oktober 29 - november 3	
17	1934 november 5-15	
18	1934 november 16-27	
19	1934 november 28 - december 6	
20	1934 december 7-17	
21	1934 december 18-31	
22	1935 januari 2-10	
23	1935 januari 11-24	
24	1935 januari 25 - februari 7	
25	1935 februari 8-15	
26	1935 februari 16-22	
27	1935 februari 23 - maart 2	
28	1935 maart 4-12	
29	1935 maart 13-21	
30	1935 maart 22 - april 2	
31	1935 april 3-13	
32	1935 april 15-27	
33	1935 april 29 - mei 6	
34	1935 mei 7-15	
35	1935 mei 16-27	
36	1935 mei 28 - juni 14	
37	1935 juni 15-25	
38	1935 juni 26-29	
39	1935 juli 2-11	
40	1935 juli 12-19	
41	1935 juli 20-30	
42	1935 juli 31 - augustus 10	
43	1935 augustus 12-21	
44	1935 augustus 22 - september 3	
45	1935 september 4-16	
46	1935 september 17-23	

47	1935 september 24 - oktober 2
48	1935 oktober 3-10
49	1935 oktober 11-19
50	1935 oktober 21-29
51	1935 oktober 30 - november 11
52	1935 november 12-20
53	1935 november 21-27
54	1935 november 28 - december 10
55	1935 december 11-19
56	1935 december 20-31

BIJLAGEN**NAAMLIJST VAN DE MINISTERS VAN FINANCIËN****Titels**

29-11-1813 - 06-04-1814   Commissaris-generaal van Financiën
 06-04-1814 - 16-09-1815   Secretaris van staat
 sinds 16-09-1815   Minister

Bewindslieden

29-11-1813 - 06-04-1814   Canneman, E.
 06-04-1814 - 11-04-1821   Six van Oterleek, mr. C.C. baron
 11-04-1821 - 01-05-1821   Noël Simons, F.A. (ad interim)
 01-05-1821 - 30-03-1824   Elout, mr. C.T.
 30-03-1824 - 12-04-1828   Appelius, mr. J.H.
 12-04-1828 - 10-06-1828   Ossewaarde, P.A. (a.i.)
 10-06-1828 - 05-01-1837   Tets van Goudriaan, mr. A.W.N. van
 10-01-1837 - 01-06-1837   Gennep, mr. A. van (a.i.)
 01-06-1837 - 09-01-1840   Beelaerts van Blokland, jhr. mr. G.
 09-01-1840 - 31-07-1840   Gennep, mr. A. van (a.i.)
 31-07-1840 - 25-06-1843   Rochussen, J.J.
 25-06-1843 - 22-09-1843   Heim van Duivendijke, mr. J.A. ridder van der
 22-09-1843 - 01-01-1848   Hall, mr. F.A. van
 01-01-1848 - 25-03-1848   Rappard, mr. W.L.F.C. ridder van
 25-03-1848 - 17-05-1848   Schimmelpenninck, G. graaf
 17-05-1848 - 03-06-1848   Ossewaarde, P.A. (a.i.)
 03-06-1848 - 19-04-1853   Bosse, mr. P.P. van
 19-04-1853 - 05-01-1854   Doorn, E.C.U. van
 06-01-1854 - 01-05-1854   Hall, mr. F.A. van (a.i.)
 01-05-1854 - 18-03-1858   Vrolijk, dr. A.
 18-03-1858 - 23-02-1860   Bosse, mr. P.P. van
 23-02-1860 - 23-02-1861   Hall, mr. F.A. baron van
 23-02-1861 - 14-03-1861   Lotsy, mr. J.S. (a.i.)
 14-03-1861 - 31-01-1862   Tets van Goudriaan, jhr. mr. J.G.H. van
 01-02-1862 - 27-11-1865   Betz, G.H.
 27-11-1865 - 10-02-1866   Olivier, mr. N. (a.i.)
 10-02-1866 - 01-06-1866   Bosse, mr. P.P. van
 01-06-1866 - 03-06-1868   Schimmelpenninck, mr. R.J. graaf
 03-06-1868 - 04-01-1871   Bosse, mr. P.P. van

Bewindslieden

04-01-1871 - 06-07-1872	Blussé van Oud Alblas, mr. P.
06-07-1872 - 27-08-1874	Delden, mr. A. van
27-08-1874 - 03-11-1877	Heim, mr. H.J. baron van der
03-11-1877 - 20-08-1879	Gleichman, mr. J.G.
20-08-1879 - 13-06-1881	Vissering, mr. S.
13-06-1881 - 23-04-1883	Lynden van Sandenburg, mr. C.T. graaf van
23-04-1883 - 04-05-1885	Grobbee, W.J.L.
05-05-1885 - 21-04-1888	Bloem, J.C.
21-04-1888 - 21-08-1891	Godin de Beaufort, jhr. mr. K.A.
21-08-1891 - 09-05-1894	Pierson, mr. N.G.
09-05-1894 - 26-07-1897	Sprenger van Eyk, mr. J.P.
26-07-1897 - 01-08-1901	Pierson, mr. N.G.
01-08-1901 - 16-08-1905	Harte van Tecklenburg, mr. J.J.I.
16-08-1905 - 11-02-1908	Meester, mr. T.H. de
12-02-1908 - 29-08-1913	Kolkman, mr. M.J.C.
29-08-1913 - 24-10-1914	Bertling, A.E.J.
24-10-1914 - 08-02-1916	Treub, mr. M.W.F.
08-02-1916 - 22-02-1917	Gijn, mr. dr. A. van
22-02-1917 - 09-09-1918	Treub, mr. M.W.F.
09-09-1918 - 28-07-1921	Vries, mr. dr. S. de
28-07-1921 - 11-08-1923	Geer, jhr. mr. D.J. de
11-08-1923 - 08-03-1926	Colijn, H.
08-03-1926 - 26-05-1933	Geer, jhr. mr. D.J. de
26-05-1933 - 24-06-1937	Oud, mr. P.J.
24-06-1937 - 19-05-1939	Wilde, mr. J.A. de
19-05-1939 - 25-07-1939	Colijn, dr. H. (a.i.)
25-07-1939 - 10-08-1939	Bodenhaus, C.W.
10-08-1939 - 03-09-1940	Geer, jhr. mr. D.J. de